

DAVA Foods Finlandilla muutosten vuosi

VIRPI ADAMSSON, teksti ja kuvat

Kultamuna-brändistään tutussa DAVA Foods Finlandissa liittoutuminen tanskalaisten kanssa alkaa näkyä ja tuntua. Kananmuna-alan johtava toimija Suomessa tehostaa toimintaansa merkittäväillä uudelleenjärjestelyillä.

DAVA Foods Finlandin toimitusjohtaja Jan Lähde ja myyntijohtaja Ilkka Tirkkonen (oik.) muistuttavat, että Suomi, Tanska ja Ruotsi ovat salomonella-vapaita maita. Ainoina EU:ssa. Se on valtava markkinointietu kansainväliselle yhtiölle.

DAVA FOODS FINLAND OY

- DAVA Foods Finland, entinen Muna Foods, on Kaarinassa toimiva Munakunnan ja tanskalaisen DAVA Foods Holdingin (50/50) omistama yhtiö.
- Vuonna 2014 syntynyt yksikkö kuuluu noin 12 000 tanskalaisen viljelijän omistamaan Danish Agro osuustoimintayritykseen.
- Liittoutuminen loi pohjoismaiden suurimman kananmunakonsernin, jolla on pakkaamo- ja kananmunajalostetoimintaa Tanskassa, Ruotsissa, Suomessa ja Virossa. Viime kuussa konserni laajeni myös Norjaan.
- DAVA Foods Finlandin liikevaihto oli viime vuonna 43 miljoonaa euroa ja koko DAVA Foods -ryhmän 165 miljoonaa euroa.
- Suomen yksikön osuus kotimaan kananmunahankinnasta on 40 prosenttia, yhteensä noin 25 miljoonaa kiloa vuodessa.
- Kaikki kotimaan myyntiin menevät kananmunat hankitaan 125 Kultamuna-sopimustuottajalta.

Munakunnan puoliksi omistamalle DAVA Foodsille kuuluva vuosi on toiminnan voimakasta kehittämistä ja keskittämistä. Jatkossa kaikki kananmunat käsitellään Kaarinassa, ja jalosteiden valmistus siirtyy Ruotsiin. Ensimmäiset rekat naapurimaahan lähtivät heti vuodenvaihteessa.

Muutosten taustalla on DAVA Foodsin Suomen toiminnan kasvu sekä kiristynyt kilpailu kotimaan päivittäistavaramarkkinoilla. Keskittämällä haetaan lisää kilpailukykyä ja kasvua.

”Pystyäksemme tarjoamaan asiakkaillemme kilpailukykyisesti houkuttelevia tuotteita ja ylläpitämään korkeaa laatua, toimintaa on kehitettävä koko ajan”, toimitusjohtaja **Jan Lähde** kertoo.

”Nyt tehtävillä muutoksilla tehostamme yhtiön ja koko ketjun toimintaa. Tämä on ehto liiketoiminnalle. Olemme markkinajohtaja ja lähtö-

kohtamme on olla sitä myös tulevina vuosina.”

Jalosteet valmistetaan Ruotsissa

Tanskalaisyhteistyön ansiosta DAVA Foodsin Suomen yksikkö pystyy hyödyntämään muiden maiden kapasiteettia. Kaarinan jalostetehtaan nestemäisten tuotteiden valmistus lopetetaan, ja Suomessa myytävät jalosteet valmistetaan jatkossa DAVA Foods -ryhmän Ruotsin yksikössä suomalaisia kananmunia käyttäen.

Vajaa miljoona kananmunaa eli kolme rekallista munia viikossa ryhdytään kuljettamaan Ruotsiin, ja samat rekat tuovat sieltä tullessaan valmiita tuotteita.

”Kotimaisille asiakkaillemme raaka-aineen suomalainen alkuperä on tärkeä asia, ja tuotantopaikan muutoksesta huolimatta voimme taata sen jatkossakin”, Jan Lähde vakuuttaa.

”Nykyinen jalostetehtämme olisi

vaatinut miljoonaluokan investoinnit lähivuosien aikana. Koska Ruotsin yksiköllä on vapaata kapasiteettia, voimme valmistuttaa tuotteemme siellä ilman lisäinvestointeja.”

Kaarinassa pakataan munat

Oripään pakkaamotoiminta päättyi toukokuun puoliväliin mennessä, ja kananmunien pakkaaminen keskittetään kokonaan Kaarinaan. Jatkossa siellä käsitellään kaikki DAVA Foodsin tuottajilta keräämät kananmunat, noin 1,6 miljoonaa kananmunaa päivässä.

Kaarinan pakkaamo laajennetaan noin 600 neliöllä. Sen käyttöön tulee myös jalostetuotannosta vapautuvia tiloja. Tiloihin asennetaan huhtikuussa 20-ratainen pakkauskone nykyisen 16-rataisen sijaan. Uudistusten ansiosta yksikössä siirrytään kahteen työvuoroon.

Työvoiman kokonaistarve vähe-

nee lopetettavien toimintojen takia 16 henkilöllä, kun osalle voidaan tarjota uutta työtä Kaarinan kasvavassa pakkaamossa. Yhtiöllä oli viime vuonna 78 työntekijää.

Muutos omistaja-osuuskunnaksi

Kun yhteistyö tanskalaisten kanssa tuli ajankohtaiseksi vuonna 2014, Munakunnan toiminta yhtiöitettiin ja puolet perustetusta Muna Foods -yhtiöstä myytiin DAVA Foodsille. Munakunnasta tuli omistajaosuuskunta.

Toimitusjohtaja Jan Lähde kuvailee ratkaisun olleen lopulta luonnollisen. Kaarinassa pääpaikkaansa pitävälle DAVA Foods Finlandille kansainvälisyys ei ole uutta. Munakunta on alunperin vuonna 1921 perustetun Vientikunta Munan toiminnan jatkaja.

”Ruotsalaiset kananmunatoimijat olivat jo päätyneet yhteistyöhön tanskalaisten kanssa. Muutama vuosi sitten, kun lueskelin isojen tanskalaisten

munafirmojen nettisivuja, siellä kerrottiin tavoitteena olevan kansainvälistymisen. Visioissa puhuttiin Pohjoismaista ja pyrkimyksenä oli päästä Itämeren alueen vahvimaksi toimijaksi.”

Myyntijohtaja **Ilkka Tirkkonen** toteaa, että Munakunnan oli viisaampi tehdä ratkaisu liittoutumisesta, kuin jäädä odottelemaan. Kehitys oli väistämätön.

”Liittyminen suureen ulkomaiseen konserniin oli iso päätös. Yhteistyön ulkopuolelle jääminen olisi ollut jos mahdollista yhtä suuri ratkaisu. Tuottajille oli tärkeää, että osuuskunta säilyi ja he sen jäsenenä.”

Jan Lähde jatkaa, että kun ajatusta lanseerattiin osuuskunnan jäsenille oli tärkeää, että jatkossa on kaksi vahvaa omistajaa. Se luo vankemman pohjan tulevaisuudelle. Loppujen lopuksi Munakunnan hallituksen ja hallintoneuvoston oli helppo tehdä päätös esillä olevista vaihtoehdoista.

Munakunnan rooli on edelleen tär-

Perinteiset kuorikanamunat saavat koko ajan markkinoinnissa uusia ulottuvuuksia. Nyt kuluttajille markkinoidaan XL-kokoisia brunssimunia ja hyvänolon kananmunia.

keä. Se omistaa puolet Suomen toiminnosta ja 15 prosenttia DAVA Foodsin Viron yrityksestä. Lisäksi DAVA Foods Finland tekee yhteistyötä Närpiön Munapakkaamon kanssa, josta se omistaa 37 prosenttia.

Osana jättikonsernia

DAVA Foods Finland kuuluu Danish Agro -konserniin, jonka liikevaihto oli viime vuonna neljä miljardia euroa. Suomalaisittain Hankkija ja Movere ovat myös osa samaa konsernia.

”Konsernilla on aito kiinnostus toimintaamme, sillä koko Danish Agron toimitusjohtaja **Christian Junker** on hallituksemme varapuheenjohtajana. Parempaa näkemystä emme tanskalaisen puolelta olisi voineet saada hallitustyöskentelyyn, jossa puheenjohtajana toimii oripäälinen kananmunnantuottaja **Jarmo Mäntyharju**.”

Munakunta kuuluu konsernin elintarviketuoleen. Nimenmuutos Muna Foodsista DAVA Foods Finlandiksi tapahtui viime marraskuussa.

Uusi nimi on tärkeä bisnes toimitusyhteistyössä. Kuluttajalle päin suuret muutokset eivät näy muutoin kuin uusina tuotteina. Heidän suuntaansa vaikutetaan edelleen ensi vuonna 50 vuotta täyttävällä Kultamuna-brändillä. Sama linja on muissa Pohjoismaissa.

Suomen yksikölle on tärkeä imago-

Kaarinan pakkaushallissa siirrytään tänä vuonna 20-rataiseen pakkaus-koneeseen.

asia, että Mignon-munien valmistus jatkuu Kaarinassa. Se on hienoa ammattityötä ja antaa töitä viidestä kuu-teen ihmiselle ympäri vuoden.

”Suuntaamme energiamme paikallisten brändien vahvistamiseen. Meille on tärkeää, että kuluttajat muistavat Kultamunan ja Mignon-munat. Sen lisäksi tulevat cross country -brändit, jotka ovat samat kaikissa maissa. Tanskalaisilla on tuotekehittäjä pitkällä, ja se antaa mahdollisuuden lisä-tuotteille”, Jan Lähde toteaa.

Suomen markkinoille onkin tulossa Tanskassa jo lanseerattu valkuaisista tehty White-proteiinijuoma. Myyntijohtaja Ilkka Tirkkonen uskoo cross country -tuotteiden tuovan lisää kiinnostusta yrityksen muullekin valikoimalle. Myös kauppa haluaa uusia tuotteita ja vaihtelua.

Kasvua odotettavissa

Ennen osuuskunnan lähtökohtana oli tarjota markkinointia, nyt se tulee yhtiön kautta. Tanskalaispartneri tuo li-

Yhtiö keräsi viime vuonna sopimustuottiltaan 25 miljoonaa kiloa kananmunia.

VIENTI TANSKAAN TUPLAANTUI NOPEASTI.

säarvoa asiakkaille, omistajille ja tuottajille.

”Munakunnan jäsenille jaettiin vuonna 2014 kymmenen prosenttia osuuspääoman korkoa. En yllätyisi,

vaikka viime vuodelta ylletäisiin samaan”, toimitusjohtaja Jan Lähde toteaa.

Liittoutuminen tanskalaisten kanssa on antanut mahdollisuuden ja resursseja kasvuun. Yrityksen tälle vuodelle budjetoitu liiketoiminta on kymmenen prosenttia suurempi kuin viime vuonna.

Tanskalaisten mukaantulo suomalaisen munabisnekseen näkyy myös Suomen ulkomaankaupassa. Vienti Tanskaan tuplaantui viime vuoden

kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana.

Jan Lähde muistuttaa, että kananmuna-ala on yllätyksellinen, siihen vaikuttavat maailmanmarkkinoiden muutokset. Viime vuonna Yhdysvaltoihin iski lintuinfluenssa ja 40 miljoonaa kanaa poistettiin markkinoilta.

”Se heijastui koko Eurooppaan. Hinnat pomppasivat ylös. Tällä alalla ei koskaan tiedä, mitä tulee tapahtumaan. Toiminta on mennyt sen veran globaaliksi.” □

EUROOPPALAISEN KANANMUNA-ALAN LOBBAAJA

Euroopan kananmunateollisuutta edustavan EUWEP:n puheenjohtajana **Jan Lähde** on viimeiset pari vuotta lobbannut EU:n ja Yhdysvaltojen välille sovittavan vapaakauppasopimus TTIP:in tiimoilta. Kyse on suurimmista kauppaneuvotteluista, mitä maailmassa on meneillään.

Jos vapaakauppasopimus TTIP poistaisi kananmunien tullin, täällä tuotettujen kananmunien kilpailukyky heikkenisi.

EUWEP:n peräänkuuluttaa reilua kauppaa. EU-tuottajilla on tiukemmat vaatimukset eläinten hyvinvoinnille kuin Yhdysvalloissa. Esimerkiksi Suomessa kanalla on nokka tallella. Hollantiin, Isoon-Britanniaan ja Saksaan käytäntö on tulossa.

”Ei ole oikein, jos meillä on tiukat säännöt, ja samaan aikaan annetaan takaportin kautta liivahtaa tuotteita, jotka eivät täytä samoja vaatimuksia. Yliopistotason tutkimukset osoittavat, että EU:n erilaiset hyvinvointiasetukset nostavat kananmunien tuotantokustannuksia 15 prosenttia.”

”Meidän työemme on noteraattu. Järjestömme kautta kananmuna-alan haasteet ymmärretään hyvin EU:n komissiossa. Kyse on pitkästä prosessista, ja vapaakauppasopimusneuvottelut etenevät tuskin kovin pitkälle ennen kuin USA:n presidenttivaalit ovat ohi”, Jan Lähde toteaa.